

URZĄD
OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA WE WROCŁAWIU

50-4 13 Wrocław, ul. Walońska 3-5
Tel/Fax (O-71) 34-05-922, Tel. Centrala (O-71) 34-05-920
E-mail: wroclaw@uokik.gov.pl

RWR 562 — S — 4/997LP

Wrocław, 2000/06/3 O

Decyzja **DL** WR 16/2000

I. Na podstawie art. 104 kpa i art. 8 ust. 1 w związku z *art.5* ust. 1 pkt.1 ustawy z dnia 24 lutego 1990 r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów (tj. Dz. U. z 1999r. Nr 52, poz. 547), po rozpatrzeniu sprawy wszczętej na wniosek Laguna Sp. z o.o. w Gorzowie Wlkp. ul. Nadbrzeźna 1 przeciwko Przedsiębiorstwu Gospodarki Komunalnej ALTVATER Sp. z o.o. w Gorzowie Wlkp. ul. Podmiejska 19 — **nakazuje się zaniechanie stosowania praktyki monopolistycznej polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na rynku wywozu nieczystości stałych od podmiotów zbiorowych i podmiotów gospodarczych z terenu Gorzowa Wlkp. poprzez przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania i rozwoju konkurencji na tym rynku wskutek stosowania nieuczciwych „praktyk cenowych.**

II. Na podstawie art. 104 kpa i art. 8 ust. 1 w związku z **art. S** ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 24 lutego 1990 r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów (tj. Dz. U. z 1999r. Nr 52, **poz. 547**), po rozpatrzeniu sprawy wszczętej na wniosek Laguna Sp. z o.o. w Gorzowie Wlkp. ul. Nadbrzeźna 1 przeciwko Przedsiębiorstwu Gospodarki Komunalnej ALTVATER Sp. z o.o. w Gorzowie Wlkp. ul. Podmiejska 19 — **nakazuje się zaniechanie stosowania praktyki monopolistycznej polegającej na**

nadużywaniu pozycji dominującej na rynku wywozu nieczystości stałych od podmiotów zbiorowych i podmiotów gospodarczych z terenu Gorzowa Wlkp. poprzez przedstawianie

kontrahentom nieuczciwych ofert cenowych na usługi wywozu odpadów stałych na obszarze miasta Gorzowa Wlkp.

III. Na podstawie art. 104 kpa i art. 8 ust. 1 w związku z art.5 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 24 lutego 1990 r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów ((j.t. Dz. U. z 1999r. Nr 52, poz. 547) po rozpatrzeniu sprawy wszczętej na wniosek Laguna Sp. z o.o. w Gorzowie Wlkp. ul. Nadbrzeźna 1 przeciwko Przedsiębiorstwu Gospodarki Komunalnej ALTVATER Sp. z o.o. w Gorzowie Wlkp. ul. Podmiejska 19 — odmawia się uwzględnienia **żądania strony w przedmiocie stwierdzenia zarzucanej praktyki monopolistycznej i nakazania jej zaniechania przez ww. przedsiębiorcę, polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na rynku wywozu nieczystości stałych z terenu Gorzowa Wlkp. poprzez podział rynku wg kryteriów podmiotowych w związku z różnicowaniem cen usług wywozu nieczystości na terenie miasta Gorzowa Wlkp.**

VI. Na podstawie art. 104 kpa w związku z art. 14 ust.1 ustawy z dnia 24 lutego 1990 r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów (j .t. Dz. U. z 1999r. Nr 52, poz. 547) nakłada się na Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej ALTVATER Sp. z o.o. w Gorzowie Wlkp. ul. Podmiejska 19 karę pieniężną w wysokości 100 000,00 (sto tysięcy złotych) płatną do budżetu państwa.

Uzasadnienie

I. Do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura we Wrocławiu wpłynął wniosek spółki z ograniczoną odpowiedzialnością LAGUNA z siedzibą w Gorzowie Wlkp. zwanej dalej LAGUNA o wszczęcie postępowania administracyjnego przeciwko Przedsiębiorstwu Gospodarki Komunalnej ALTVATER Sp. z o.o. zwanym dalej **ALT VATER.**

We wniosku z 25.11.1999r. LAGUNA postawiła zarzut, iż ALTVATER stosuje praktykę monopolistyczną polegającą na ograniczeniu konkurencji poprzez stosowanie cen poniżej kosztów oraz wykorzystując swoją pozycję dominującą na rynku dokonuje sprzedaży swoich usług powodując podział rynku lokalnego według kryteriów podmiotowych.

W uzasadnieniu wnioskodawca podał, iż ALTVATER posiadał pozycję monopolistyczną w zakresie wywozu nieczystości stałych w chwili gdy Rada Miejska Gorzowa Wlkp. Uchwałą Nr LU1286/97 z 19 lutego 1997r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Utrzymania Czystości, Porządku i Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Gorzowie Wlkp. ustaliła maksymalne ceny za wywóz nieczystości stałych na

poziomie:

- 21,50 zł za 1 ni³ miesięcznie
- 2,80 zł od osoby miesięcznie

W maju 1998r. firma ALTVATER podniosła ceny usług do poziomu maksymalnych ustalonych przez Radę Miejską. Pomimo, iż nie jest prawnie dozwolone stosowanie cen powyżej ww. rriaksymalnych, w dniu 30 stycznia 1999r. ALTVATER wysłał do wszystkich odbiorców aneksy do umów ze zmianą ceny z 2,80 zł od osoby na 3,13 zł oraz z 2 1,50 zł za lm³ odpadów na 27,00 zł za 1 m³ odpadów dla podmiotów gospodarczych. Od 1 kwietnia nowe ceny miały obowiązywać również dla spółdzielni mieszkaniowych — 24,04 zł za 1 ni³ odpadów. Wysyłając aneksy do spółdzielni ALTVATER zagroził, że w przypadku nie przyjęcia nowych warunków umowa zostanie rozwiązana z dniem 30.04.1999r. W maju 1999r. ALTVATER złożył w zarządzie miasta wniosek o podniesienie przez Radę Miejską maksymalnych cen za wywóz nieczystości stałych. Do wniosku dołączona była kalkulacja Spółki uzasadniająca podwyżkę cen, z której wynikało że utrzymywanie dotychczasowych cen przynosi spółce straty.

W dniu 29.06.1999r. Rada Miasta Gorzowa Wlkp. przyjęła Uchwałą nr XIX/141/99 nowe ceny maksymalne:

- 30,32 za 1 m³ odpadów miesięcznie
- 3,94 od osoby miesięcznie

Powyższa sytuacja skłoniła trzy spółdzielnie mieszkaniowe z terenu Gorzowa do podpisania umowy ze spółką LAGUNA i od dnia 1.07.1999r. świadczy ona na rzecz tych spółdzielni usługi wywozu nieczystości. ALTVATER powziąwszy wiadomość o rezygnacji przez spółdzielnie z jego usług oraz pojawieniu się firmy konkurencyjnej nie znając jeszcze stosowanej przez LAGUN-ę ceny pismem z dnia 24.06.1999r. zaproponował spółdzielniom cenę niższą o 0,50 zł za 1 m³ niż stosowana przez konkurenta, pomimo iż wcześniej uzasadniał kolejne podwyżki cen wzrostem kosztów ponoszonych przez spółkę.

Także w przypadku Szpitala Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. przy ul. Dekerta zastosował stawkę niższą o 1 zł od stosowanej od 1 lutego 1999r. (27,00 za lm 3). W sierpniu 1999 szpital ogłosił przetarg na wykonywanie usług wywozu nieczystości. W swojej ofercie ALTVATER zaproponował cenę niższą od poprzednio stosowanej tj. 26, 00 zł za 1m³.

Gdy Zarząd Budynków Mieszkalnych PKP w Szczecinie, który zwrócił się do firmy LAGUNA z propozycją współpracy, ALT VATER wycofał się z podwyżki i utrzymał dotychczasowa cenę tj. 2,80 od osoby miesięcznie zamiast proponowanych 3,94 zł. Zdaniem Wnioskodawcy takie postępowanie firmy, która nadal posiada pozycję dominującą na rynku lokalnym, stanowi naruszenie art.5 ust. 1 pkt 1 i 5 ustawy antymonopolowej.

Ponadto PGK ALTVATER wykorzystując swoją pozycję dominującą na rynku narusza *art.5* ust. 1 pkt

2 ww. ustawy dokonując sprzedaży swoich usług powodując podział rynku lokalnego według kryteriów podmiotowych. ALT VATER stosuje zróżnicowane ceny w stosunku do mieszkańców miasta zamieszkujących na tych samych ulicach i wyrzucających śmieci do tych samych pojemników, w zależności od tego kto administruje budynkiem. Najniższe stawki ALTVATER wprowadza dla tych podmiotów, które organizują przetargi na usługi wywozu nieczystości stałych takich jak Wojskowa Agencja Mieszkaniowa, zaś w stosunku do Administracji Domów Mieszkalnych stosuje stawki najwyższe. Istotny dla sprawy jest również fakt iż ALTVATER wykazuje straty na prowadzonej działalności.

Dowód/k. 1-5/

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura we Wrocławiu pismem z dnia 27.12.1 999r. wszczął antymonopolowe postępowanie administracyjne przeciwko PGK ALT VATER w sprawie naruszania art. 5 ust. 1 pkt 1, 2, 5 ustawy antymonopolowej poprzez stosowanie praktyki monopolistycznej polegającej na nadużywaniu pozycji na rynku usług komunalnych poprzez

- przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków niezbędnych do rozwoju konkurencji na obszarze Gorzowa WLKP.
- podział rynku wg kryteriów podmiotowych w związku z różnicowaniem cen usług wywozu nieczystości stałych
- składanie ofert świadczenia usług wywozu odpadów po cenie poniżej kosztów własnych w celu wyeliminowania konkurencyjnej spółki Laguna.

Przedsiębiorstwo ALTVATER w odpowiedzi z dnia 31.01.2000r. na wszczęcie postępowania podniosło, że zarzuty spółki LAGUNA są bezzasadne pomimo, iż ALTVATER posiada pozycję dominującą na rynku wywozu odpadów z terenu Gorzowa Wlkp. i gmin przyległych. Zdaniem pełnomocnika Uczestnika postępowania we wniosku spółki LAGUNA nie został uzasadniony zarzut przeciwdziałania przez ALT VATER ukształtowaniu się warunków niezbędnych do rozwoju konkurencji.

Natomiast praktyką z art.5 ust.1 pkt 2 ustawy antymonopolowej są działania polegające np. na stosowaniu różnych cen na te same usługi wobec różnych podmiotów, o ile nie jest to uzasadnione kosztami transportu, siły roboczej oraz innymi uzasadnionymi kryteriami ekonomicznymi. Dopóki o stosowaniu różnych warunków decydują kryteria ekonomiczne mamy do czynienia ze zwyczajną grą rynkową, a więc z kształtowaniem konkurencji a nie jej ograniczaniem. Należy stwierdzić, że PGK ALTVATER różnicuje ceny świadczonych przez siebie usług wyłącznie w oparciu o kryteria ekonomiczne. W szczególności zauważyć należy, że o stosowaniu najniższych stawek wobec spółdzielni mieszkaniowych decydują tzw. korzyści skali (korzystają z największych pojemników, dostarczają najwięcej odpadów). W przeciwieństwie do tego klienci indywidualni to najtrudniejsza i najkosztowniejsza grupa odbiorców usług. Właśnie przy obsłudze zleceniodawców indywidualnych

korzystających z najmniejszych pojemników rozstawionych w wąskich uliczkach, zastawionych przez parkujące samochody — brygady wywozowe tracą najwięcej czasu, powstają największe koszty własne firmy.

Ustosunkowując się do zarzutów formułowanych we wniosku pełnomocnik ALTVATER-a stwierdził, iż ~okoliczność, iż podmiot o pozycji dominującej stosuje ceny niższe niż ceny konkurencji, a nawet niższe niż koszty produkcji konkurenta, nie uzasadnia sama przez się zarzutu stosowania praktyki monopolistycznej z art.5 ust. 1 pkt 5 ustawy antymonopolowej. Niedopuszczalne jest jedynie stosowanie przez podmiot dominujący cen niższych niż jego koszty”.

Odnosnie złożonej Szpitalowi Wojewódzkiemu oferty świadczenia usług po cenie niższej od poprzedniej o 1 zł. i rezygnacji z podwyżki wobec Zarządu Budynków Mieszkalnych PKP Uczestnik wskazał, iż oferowanie usług po takiej cenie umożliwiła mu przeprowadzona reorganizacja — wprowadzenie nowego systemu pracy, wymiana pojemników małych na większe, zmniejszenie zatrudnienia, udoskonalenie logistyki wywozu odpadów.

Takie działania zdaniem Uczestnika są korzystne dla konsumentów i w żadnym razie nie stanowią praktyki monopolistycznej.

Pełnomocnik ALTVATER-u wskazał, iż w latach 1997-1999 usług wywozu odpadów stałych z Gorzowa WLKP. i gmin ościennych dokonywały m. in.:

- PHLJ AGROSTIŁ Sp. z o.o.
- Zakład Usługowy KARO
- Zakład Projektowania i Usług Komunalnych PORAJ
- JNWENCJA s.c.

Powyższe przedsiębiorstwa przez ten okres nie skarżyły się na stosowanie przez Spółkę praktyk monopolistycznych. Ponadto nie ma większego znaczenia w niniejszym postępowaniu okoliczność, iż Spółka ponosi straty na prowadzonej działalności. Dowód /k41-47/

II. W wyniku postępowania dowodowego Urząd ustalił następujący stan faktyczny:

Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej ALTVATER Sp. z o.o. jest wpisane do Rejestru Handlowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Gorzowie Wlkp. Wydział V Gospodarczy Sekcja Rejestrowa pod pozycjąNr 576.

Przedmiotem działania spółki jest:

- świadczenie usług związanych z usuwaniem odpadów stałych i ciekłych, a w szczególności odpadów komunalnych „, produkcyjnych, przemysłowych i innych
- gospodarcze wykorzystanie odpadów, polegające na zbieraniu, sortowaniu, przetwarzaniu i

zbywaniu surowców wtórnych do celów produkcyjnych i energetycznych, ich bezpieczne składowanie oraz inne wykorzystanie,

- oczyszczanie ulic, kanałów, i zbiorników bezodpływowych, eksploatacja toalet publicznych oraz inne usługi oczyszczania środowiska,

- inne.

Spółka działa na terenie Gorzowa Wlkp. i przyległych gmin. /dowód: k.48-52/

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością LAGUNA z siedzibą w Gorzowie Wlkp. jest wpisana do Rejestru Handlowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Gorzowie Wlkp. Wydział V Gospodarczy Sekcja Rejestrowa pod pozycją Nr 2305.

Przedmiotem działania spółki jest:

- usługi transportowe, międzynarodowe i krajowe
- spedycja międzynarodowa i krajowa,
- wywóz nieczystości stałych i płynnych,
- utrzymanie letnie i zimowe dróg,
- odzysk i zagospodarowanie surowców wtórnych,
- inne.

Spółka działa na terenie Gorzowa Wlkp.

Dowód /k.73/

W roku 1999r. na wysypisku w Gorzowie — Cbróściku prowadzonym przez Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. przedsiębiorstwa komunalne z Gorzowa Wlkp. złożyły 36.533,17 ton odpadów w tym:

(tajemnica przedsiębiorstwa)

/dowód k.34-35/

Z powyżej wymienionych przedsiębiorstw wywozem odpadów komunalnych z zasobów mieszkaniowych zajmują się PGK ALTVATER, LAGUNA i AGROSTfL. Pozostałe zajmują się kolejno

- PORAJ — terenami zielonymi,
- KARO — utrzymaniem czystości przystanków,
- INWENCJA — utrzymaniem czystości wewnątrz i na zewnątrz budynków. Dowód /k.58-59/

Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej ALTVATER prowadzi działalność od roku 1994 kiedy to niemieckie przedsiębiorstwo ALTVATER zawiązało spółkę z gminą Gorzów Wlkp. Powyższe przedsiębiorstwo jako jedyne prowadziło działalność w zakresie wywozu nieczystości stałych z terenu

miasta Gorzowa Wlkp. i okolicznych gmin. Usługi wywozu nieczystości świadczyło na rzecz zarówno podmiotów zbiorowych — spółdzielnie mieszkaniowe, Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej, jak i podmiotów gospodarczych i osób indywidualnych.

Przed wejściem w życie Regulaminu stawki dla spółdzielni mieszkaniowych i Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej za wywóz nieczystości stałych wynosiły odpowiednio 15,00 zł za 1 m³ odpadów i 1,83 zł na osobę (od 1.05.1996r.). Z dniem 1.05.1997r. ALTVATER podniósł ceny z 15,00/m³ do 19,00 zł/m³ co oznaczało wzrost o 26,70 % i z 1,83 zł/os. do 2,40 zł/os. co oznaczało wzrost o 31,10 %

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 września 1996r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. Nr 132, poz. 622) i ustawy o samorządzie gminnym (tj. Dz. U.) Nr 13, poz. 74 z 1996. z późn. zm.) Rada Miejska w Gorzowie Wlkp. podjęła uchwałę w sprawie wprowadzenia Regulaminu utrzymania czystości, porządku i gospodarki odpadami komunalnymi w Gorzowie Wlkp. którym wprowadziła maksymalne opłaty za wywóz nieczystości stałych w wysokości:

- 2 1,20 zł za m³ odpadów stałych miesięcznie,
- 2,80 zł od osoby miesięcznie.

Z dniem 1.04.1998r. ALTVATER dokonał podwyżki ceny za wykonywane usługi do poziomu opłat maksymalnych ustalonych przez Radę Miejską. Opłaty ustalane przez Radę Miejską mają charakter cen maksymalnych. Pomimo tego ALTVATER w dniu 30 stycznia 1999r wysłał do wszystkich odbiorców aneksy ze zmianą ceny z 2,80 zł od osoby na 3,13 zł od osoby oraz z 2 1,50 zł za m³ na 24,04 zł za m³ dla spółdzielni i podmiotów gospodarczych. Na skutek protestu Zarządu Miasta ALTVATER wycofał się z podwyżek. W lutym 1999r. ALTVATER zwrócił się do Zarządu Miasta z wnioskiem o podniesienie maksymalnych opłat z tytułu wywozu nieczystości. Do wniosku dołączona była kalkulacja spółki uzasadniająca podwyżkę cen, z której wynikało, iż utrzymanie dotychczasowych cen maksymalnych przynosi spółce straty. Przez okres luty — maj toczyły się rozmowy pomiędzy Zarządkiem Miasta a spółką.

W dniu 29.06.1999r. Rada Miejska podjęła uchwałę nr XIX/142/99 o podniesieniu opłat maksymalnych do poziomu:

- 30,32 zł za m³ miesięcznie
- 3,94 zł od osoby miesięcznie

W chwili obecnej wg. Zarządu Miasta ALTVATER stosuje następujące stawki:

- osoby fizyczne	-	3,68 zł/osobę
- podmioty gospodarcze	—	30,32 zł / m ³ odpadów
- spółdzielnie mieszkaniowe	-	21,50 zł/m ³ odpadów lub 2,80 zł/osobę
- Zakład Gospodarki Mieszkaniowej-		27,62 zł/m ³ odpadów lub 3,59zł/osobę

Dowód !k.38-40,49-52, kalkulacje utajnione na wniosek spółki/

W sytuacji gdy Rada Miasta uchwaliła nowe stawki maksymalne opłat trzy spółdzielnie mieszkaniowe z terenu Gorzowa Wlkp. „SM Staszica, SM Dolinki, SM Budowlani obawiając się dalszych podwyżek (mając na uwadze próby nielegalnego podniesienia cen przez ALTVATER w styczniu 1999 z 2 1,50 zł/ m³ na 24,04 zł/ni³) podpisały umowę o wywóz nieczystości ze spółką LAGUNA, która od dnia 1 lipca 1999r. świadczyła usługi na rzecz tych spółdzielni za cenę 20,00 zł/ m³.

W związku z wypowiedzeniem przez ww. spółdzielnie umów o wywóz nieczystości ALTVATER w dniu 24.06.1999r. skierował do spółdzielni nową ofertę świadczenia usług po cenie niższej od konkurencyjnej firmy o 0,50 zł.. Z uwagi na dotychczasowe jednostronne działania ALTVATER-a ww. spółdzielnie podtrzymały swoją decyzję o rozwiązaniu z nim współpracy.

Dowód / k.1-19/

W październiku 1999r. firma (**tajemnica przedsiębiorstwa**) ., dla której stawka wynosiła 30,32 zł/m³ wypowiedziała PGK —ALTVATER umowę o wywóz nieczystości gdyż wynegocjowała z firmą **LAGUNA** cenę 28,00 zł za m³ opadów. W listopadzie przedstawiciele PGK ALTVATER zaproponowali stawkę 27 zł / m³ odpadów jednakże (**tajemnica przedsiębiorstwa**) nie przyjęła oferty. W grudniu 1999r. ALTVATER zaproponował cenę 25,00 zł/m³ Szkole Podstawowej Stowarzyszenia Edukacyjnego w Gorzowie Wlkp. i Prokuraturze Okręgowej w Gorzowie Wlkp. w związku z tym, że wynegocjowały z **LAGUNĄ** cenę 26,00 zł./m³ odpadów Poprzednio stosował wobec tych podmiotów stawkę zbliżoną do maksymalnych ustalonych przez Radę Miejską. Ostatecznie wobec Społecznej Szkoły Podstawowej zastosował stawkę niższą od 25zł! m³ odpadów (dane utajnione). Obniżki wobec Prokuratury wyniosły 17,50% a wobec szkoły 30,70 %.

Pod koniec miesiąca stycznia 2000r. mieszkańcy posiadający umowy indywidualne z PGK ALTVATER na wywóz odpadów komunalnych otrzymali wypowiedzenia dotychczasowych umów. Wypowiedzeniami objęto te umowy gdzie płacono za 3 osoby i mniej (od osoby 3,94 zł miesięcznie) ,, a nieczystości były gromadzone w pojemnikach 120 L I 80 L. Nie wypowiedziano umów, które opłacane są od 4 osób i więcej a podstawiane są pojemniki 120L. Zaproponowana nowa umowa wprowadza odpłatność od pojemnika 15,77 zł/ miesięcznie z wywozem odpadów 1 raz w tygodniu. Ewentualnie proponuje się worek foliowy jako pojemnik na odpady w cenie 4 zł/1 szt.

Dowód /k. 63-64, 69-70/

Urząd w trakcie postępowania przeprowadził w celu weryfikacji udzielanych przez ALTVATER

informacji badanie rynkowe pośród 10 przedsiębiorstw komunalnych z terenu Dolnego Śląska w zakresie:

- a. ustalania kosztów utylizacji,
- b. różnicy w wadze odpadów pochodzących od różnych grup zleceniodawców,
- c. możliwości zwiększenia przez przedsiębiorstwo wydajności gromadzenia, wywozu i utylizacji odpadów bytowych przy tym samym sprzęcie.
- d. przyczyn wywołujących różnicę w kosztach obsługi podmiotów. zbiorowych i gospodarstw indywidualnych.

W wyniku powyższego badania stwierdzono, iż występuje różnica w wadze odpadów zależnie od ich pochodzenia (odpady z gospodarstw ind, są cięższe niż ze spółdzielni) i pory roku. Jest to związane z występowaniem w okresie jesienno-zimowym popiołów w odpadach z gospodarstw indywidualnych, a także z faktem, iż w gospodarstwach indywidualnych lżejsze odpady organiczne są kompostowane. Występuje różnica w koszcie obsługi gospodarstw indywidualnych i podmiotów zbiorowych na co wpływ ma duże. rozproszenie tych pierwszych. Również **LAGUNA** wskazuje, iż występuje różnica w wadze odpadów a odpady z gospodarstw indywidualnych należą do najcięższych. Jednocześnie występują różnice w obsłudze gospodarstw indywidualnych i podmiotów zbiorowych podyktowane dużym rozproszeniem klientów należących do pierwszej grupy.

Dowód /k.92-93 i 97-120/

Analiza wzrostu cen stosowanych przez ALTVATER przedstawia się następująco:

Rok 1997 - podniesiono cenę w dniu 1.05.1997r. o 26,66 %, , gdy w tym samym czasie koszt utylizacji na wysypisku prowadzonym przez ZUO wzrósł o **11,11 %**

Rok 1998— ALTVATER podniósł cenę w dniu 1.04.1998 o 13,16 % ,, cena utylizacji wzrosła dwukrotnie od 1.0Ł98 08,00% l **1.07.98o5,56%**

Rok 1999 — ALTVATER podnosi od dnia 15.08.1999 ceny wobec osób fizycznych o 39,29 % a wobec niektórych podmiotów o 41,02 %, , wobec spółdzielni mieszkaniowych cena utrzymuje się na poziomie z 1998v. (od czerwca tego roku działa spółka **LAGUNA**)

W grudniu 1999r i styczniu 2000 ALTVATER obniża wobec Społecznej Szkoły Podstawowej cenę o 30,34 % i wobec Prokuratury Okręgowej o 17,55 %

Dowód /zestawienie wzrostu cen znajdujące się w materiałach utajnionych na wniosek ALTVATER- a!

Koszty na działalności operacyjnej spółki ALTVATER

- w roku 1997 wyniosły **(tajemnica przedsiębiorstwa) zł.**,
- na koniec roku 1998 - **(tajemnica przedsiębiorstwa).**
- w roku **1999** — **(tajemnica przedsiębiorstwa) zł.**

ALT VATER w powyższych latach ponosi straty

- w 1997 **(tajemnica przedsiębiorstwa) zł,**

- w roku 1,98 — (tajemnica przedsiębiorstwa)zł,
- w 1999r. — (tajemnica przedsiębiorstwa)zł.

Dowód /k.53 i 87/

III. Mając na uwadze zebrany materiał dowodowy organ antymonopolowy zważył, co następuje:

Art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy antymonopolowej stanowi, że praktyką monopolistyczną jest przeciwdziałanie przez podmiot zajmujący pozycję dominującą ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji.

Aby działania przedsiębiorcy zostały zakwalifikowane jako praktyka monopolistyczna określona w powyższych przepisach muszą zostać spełnione łącznie następujące przesłanki:

1. posiadanie przez przedsiębiorcę pozycji dominującej na rynku,
2. podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie powstaniu konkurencji

Ad.1

Art. 2 pkt 7 ustawy antymonopolowej definiuje pozycję dominującą jako pozycję przedsiębiorcy, polegającą na tym, że podmiot ten nie spotyka się z istotną konkurencją na rynku krajowym lub lokalnym; domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku przekracza 40 %. Dominacja ujawnia się na rynku.

Dla ustalenia rynku relewantnego należy dążyć do wyodrębnienia z określonego rodzaju działalności gospodarczej takiego segmentu, który charakteryzuje się jednolitymi (homogenicznymi) warunkami prowadzenia działalności. Rynek produktowy, obok terytorium, jest zasadniczym elementem rynku relewantnego. Rynek w ujęciu przedmiotowym odnosi się do wszystkich towarów jednego rodzaju, które poprzez szczególne właściwości, m.in. ze względu na przeznaczenie, użytkowość i cenę odróżniają się od innych towarów w taki sposób, że nie istnieje możliwość ich dowolnej zamiany. Rynek pod względem przedmiotowym tworzą zatem towary (bądź też usługi), które z punktu widzenia nabywcy i charakteryzują się bliską substytutowością. W rozpatrywanej sprawie produktem są usługi wywozu nieczystości stałych. W trakcie postępowania Uczestnik podnosił, iż należy wyodrębnić rynek wywozu nieczystości stałych „wytwarzanych przez spółdzielnie mieszkaniowe od rynku wywozu nieczystości stałych z gospodarstw indywidualnych. W toku przeprowadzonego przez Urząd badania część przedsiębiorców dokonujących wywozu nieczystości stałych potwierdziła, iż odpady bytowe wytwarzane przez gospodarstwa indywidualne są cięższe od wytwarzanych w podmiotach zbiorowych. Jednocześnie istnieje różnica w sensie technologiczno-organizacyjnym w wywozie odpadów z budynków wielorodzinnych, podmiotów gospodarczych a „w wywozie takowych z gospodarstw indywidualnych. Osiedla mieszkaniowe są wyposażone w odpowiednią infrastrukturę — wydzielone punkty gromadzenia nieczystości, których

usytuowanie oraz prowadzące do nich podjazdy ułatwiają i znacznie przyspieszają załadunek i wywóz nieczystości. Odmienne wyglądają warunki wywozu nieczystości z gospodarstw indywidualnych — podmiot gospodarczy wywozi nieczystości z rozproszonych domów jednorodzinnych, bądź też zwartej zabudowy na drogach nieprzystosowanych do manewrowania dużym pojazdem. Powyższe w znaczny sposób wpływa na wydajność pracy ekip wywożących nieczystości, co podnosi koszty usług w porównaniu do świadczonych na rzecz zleceniodawców ~zbiorowych”. (podobnie Sąd.Antymonopolowy z dnia 19.05.1995r. XVII Amr 6/95 Wokanda 1996/5 str 61) Inną istotną przesłanką za wyodrębnieniem segmentu usług na rzecz gospodarstw indywidualnych jest istnienie bariery wejścia na rynek — „ekonomii skali”. *„Ekonomia skali” odnosi się do obniżenia jednostkowego kosztu wyrobu (czy operacji) w miarę wzrostu wielkości produkcji w jednostce czasu. Ekonomia skali przeciwdziała wejściu, zmuszając wchodzącego do działania na dużą skalę i narażenia się na ostrą reakcję istniejących firm, albo do działania na małą skalę i pogodzenia się z gorszą sytuacją kosztową; obie sytuacje są niepożądane”* (Michael E. Porter *Strategia konkurencji. Warszawa 1992 str25*) Usługi wywozu nieczystości z gospodarstw indywidualnych są rentowne dopiero przy dużej liczbie zleceniodawców zamieszkujących obok siebie, co jest niezmiernie trudne do osiągnięcia. Należy jednoznacznie stwierdzić, iż warunki konkurencji w segmencie gospodarstw indywidualnych i podmiotów zbiorowych nie są homogeniczne co wskazuje na ich odrębność.

Potwierdza powyższe fakt, iż **LAGUNA** zaczęła konkurować z **ALTVATEREM** w zakresie wywozu nieczystości stałych wytwarzanych w spółdzielniach mieszkaniowych i podmiotach gospodarczych, a dokonywany przez nią wywóz nieczystości z gospodarstw domowych ma charakter marginalny. *„Jeżeli w granicach zasięgu terytorialnego działania określonego podmiotu gospodarczego na niektórych obszarach spotyka się on z istotną konkurencją, a na innych nie, obszary te stanowią odrębne rynki lokalne”* wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia] marca] 1995r. XVII Amr 60/94 Wokanda 1996 nr 2.

Jednocześnie Urząd nie znajduje uzasadnienia do wyodrębnienia rynku wywozu nieczystości stałych ze spółdzielni mieszkaniowych, lecz należy wyodrębnić rynek wywozu nieczystości stałych dla podmiotów zbiorowych i podmiotów gospodarczych. Nie ma bowiem na tyle istotnych różnic pomiędzy obsługą tych podmiotów a innych podmiotów zbiorowych czy podmiotów gospodarczych. Spółdzielnie mieszkaniowe z uwagi na ilość ~produkowanych” odpadów są raczej klientami strategicznymi w ww. segmencie zapewniającymi znaczny, dochód (rentowność) przedsiębiorcom. Ostatecznie rynek ten można podzielić na dwa subrynki w mieście Gorzowie Wlkp. tj. — wywozu nieczystości stałych od gospodarstw indywidualnych oraz wywozu nieczystości stałych od podmiotów zbiorowych i przedsiębiorstw gospodarczych.

Reasumując, można wskazać na dwa rynki relewantne — rynek wywozu nieczystości stałych z gospodarstw indywidualnych w Gorzowie Wlkp. i rynek wywozu nieczystości stałych od podmiotów zbiorowych i jednostek gospodarczych z terenu Gorzowa Wlkp. W wymiarze geograficznym rynkiem jest

teren miasta Gorzowa Wlkp.

Obliczając udział Wnioskodawcy i Uczestnika postępowania Urząd oparł się na dostarczonych przez oba podmioty danych na temat ilości wywiezionych odpadów z podziałem na obsługiwane grupy (w m³) oraz dostarczonych przez **(tajemnica przedsiębiorstwa)** danych na temat wwiezionych na wysypisko odpadów przez poszczególne przedsiębiorstwa z terenu Gorzowa Wlkp. Z uwagi na fakt, iż **(tajemnica przedsiębiorstwa)** podało ilość wwiezionych odpadów w tonach należało przeliczyć powyższe na m³. W tym celu opierając się na kalkulacjach dostarczonych przez ALTVATER i LAGUN-ę przyjęto, iż 1 m³ odpadów równa się najwięcej 150 kg, najmniej 130 kg. W obliczeniach nie uwzględniono przedsiębiorstwa **(tajemnica przedsiębiorstwa)** gdyż nie jest to przedsiębiorstwo z terenu Gorzowa Wlkp. Jednocześnie uwzględniono, iż obsługi gospodarstw indywidualnych dokonuje jedynie LAGUNA i ATVATER. Sumując ilość odpadów wywiezionych przez oba ww. przedsiębiorstwa z gospodarstw indywidualnych otrzymaliśmy wielkość tego rynku.

Udział Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej ALTVATER we wskazanym rynku relewantnym wywozu nieczystości stałych z gospodarstw indywidualnych wynosi **(tajemnica przedsiębiorstwa) %**, przy udziale spółki **(tajemnica przedsiębiorstwa)%**.

Udziały w rynku wywozu nieczystości stałych z podmiotów zbiorowych.

(tajemnica przedsiębiorstwa)

- przy wadze 1 m.³ odpadów 150 kg

** - przy wadze 1 m.³ odpadów 130 kg

Dokonane obliczenia udziałów Uczestnika postępowania i Wnioskodawcy na rynku wywozu nieczystości stałych z podmiotów zbiorowych i podmiotów gospodarczych wynosi odpowiednio:

ALTVATER- **(tajemnica przedsiębiorstwa)%**

LAGUNA - **(tajemnica przedsiębiorstwa)%**

(Przy obliczaniu udziałów oparto się na dostarczonych przez Wnioskodawcę i Uczestnika danych o ilości wywiezionych odpadów w m³ - **(tajemnica przedsiębiorstwa)** karta — 65, ALTVATER dane utajnione na wniosek Uczestnika).

Powyższe zgodnie z ustanowionym domniemaniem w art. 2 pkt 7 ustawy antymonopolowej (40 % udziałów rynkowych) wskazuje, iż Uczestnik postępowania posiada na obu wyznaczonych rynkach silną pozycję dominującą.

A zatem została spełniona pierwsza przesłanka z art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy antymonopolowej — **posiadanie przez Uczestnika pozycji dominującej.**

Ad.2

Posiadanie pozycji dominującej samo przez się nie narusza prawa. Narusza prawo dopiero jej nadużywanie, przejawiające się w stosowaniu zakazanych praktyk monopolistycznych. Nie wszystkie jednak zachowania podmiotu dominującego mają postać takich praktyk, a tylko takie, które naruszają przepisy ustawy antymonopolowej. *„Nadużycie przez podmiot gospodarczy pozycji dominującej na określonym rynku może dotyczyć rynki przez niego nie zdominowane. Przykładowo sytuacja taka może mieć miejsce, gdy utrudnia on konkurentom wejście na rynek przez niego zdominowany stosując tam niskie ceny za swoje towary.”* St. Gronowski *Ustawa antymonopolowa — Komentarz. str 120* Praktyki objęte powyższym przepisem mogą godzić zarówno w interesy kontrahenta jak i konkurenta. Istotą owej praktyki jest podejmowanie działań w celu bezpośredniej eliminacji konkurencji z rynku nie zaś wzmocnieniu swojej pozycji. Zgodnie z orzecznictwem Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości zachowanie podmiotu posiadającego pozycję dominującą będące odpowiedzią na wejście nowych podmiotów na zajmowany przez nie rynek, bądź też będące odpowiedzią na zachowania zmierzające do odebrania im udziału rynkowego (powiększenia udziału) czyli tzw. inteligentne zachowanie rynkowe nie jest zakazane. Należy podkreślić, iż prawo antymonopolowe nie ogranicza działalności gospodarczej w stopniu większym niż to konieczne. Istotą konkurencji jest skłonienie przedsiębiorstw konkurujących ze sobą na rynku do modyfikacji swojego produktu tak aby lepiej zaspokajał potrzeby konsumenta. Gra sił rynkowych wymusza bardziej efektywne wykorzystanie posiadanych przez przedsiębiorców zasobów, a co za tym idzie niższą cenę i lepszą jakość dla konsumenta. Celem prowadzenia działalności gospodarczej jest maksymalizacja zysku, co można uzyskać zajmując lepszą pozycję od konkurencji. *„Istnieją trzy potencjalnie skuteczne strategie, za pomocą których można uzyskać wyniki lepsze od innych firm w danym sektorze. Są to:*

- *wiodąca pozycja pod względem kosztów całkowitych,*
- *zróżnicowanie,*
- *koncentracja.*

Podstawowe rodzaje strategii są sposobami osiągnięcia lepszych wyników od tych, które osiągają konkurenci w sektorze” (M. E. Porter, *Strategia konkurencji*, Warszawa 1992. s.50).

Działanie ALTVATER—a polegające na oferowaniu usług za niższą od poprzednio stosowanej ceny mogłoby być uznane za podjęcie strategii obniżenia kosztów. Jednakże znamienne jest to, iż powyższą strategię ograniczył on jedynie do podmiotów znajdujących się w kręgu zainteresowania konkurencyjnego przedsiębiorcy, podczas gdy strategia obniżania kosztów winna być w relacjach zewnętrznych adresowana do wszystkich kontrahentów operujących na danym rynku nieczystości stałych. Sukces końcowy może zapewnić firmie tylko odniesienie powyższej strategii do całej jej działalności. W tym kontekście należy

wskazać,” iż pomimo trudnej sytuacji spółka nie podejmowała wcześniej innych działań jak tylko podnoszenie cen za świadczone usługi. Tym bardziej więc nagły zwrot jaki nastąpił w zachowaniu Uczestnika postępowania w powiązaniu z faktem że obniżki cen następowały kolejno (w sposób kroczący, a „nie jednoczesny) w podmiotach do których kierował się konkurent *wskazując na intencje antykonkurencyjne*. Jednocześnie z odstąpieniem od podnoszenia cen dla wybranych podmiotów czyli spółdzielni mieszkaniowych, podnosił on ceny pozostałym zleceniodawcom jak ADM-y czy gospodarstwa indywidualne. Istotne jest tutaj to, iż zachowanie Uczestnika nie było jednolite wobec wszystkich zleceniodawców w tym samym segmencie rynku — wobec ADM stosuje ceny zbliżone do stawek maksymalnych ustalonych przez Radę Miejską (niższe o 2,5 %) a stawka stosowana wobec spółdzielni mieszkaniowych jest niższa od maksymalnej o 29,08 %. Ceny wywozu nieczystości ze Społecznej Szkoły Podstawowej w Gorzowie Wlkp. i Prokuratury Okręgowej w Gorzowie Wlkp. nie odbiegały od zwykle stosowanych wobec innych podmiotów gospodarczych, w grudniu 1999 uległy znacznemu obniżeniu — cena dla Szkoły o 30,74 %, dla Prokuratury o 17,55%. Gdyby ALTVATER poprawiał swoją sytuację kosztową oraz przygotowywał się do obrony przed konkurentem musiałby obniżać proporcjonalnie ceny dla wszystkich podmiotów na rynku, na którym warunki konkurencji są takie same.

W świetle powyższego widać, iż w działaniu Uczestnika nie ma przejrzystej i jednolitej strategii. Zachowanie jego jest selektywne, którego podstawą jest nadużywanie siły rynkowej mającej w zamiarze wyeliminowanie z rynku LAGUNY, poprzez stosowanie nieuczciwych praktyk cenowych. Tam gdzie nie ogłaszano przetargów na usługi wywozu nieczystości ALTVATER nie czynił prób zmniejszania kosztów. Wszystkie podejmowane działania jednoznacznie są nakierowane na walkę z wchodzącym na rynek nowym przedsiębiorcą środkami bezprawnymi w świetle art 5 ust.1 pkt 1 ustawy antymonopolowej. Na działania te należy także spojrzeć przez pryzmat zachowania się ALTVATER-a gdy na rynku nie było konkurenta. Wskazać należy, iż jeżeli uzasadnieniem wniosku o podniesienie przez Radę Miejską maksymalnych stawek opłat za wywóz nieczystości było ponoszenie strat przez spółkę, to następnie schodzenie z ceną poniżej nie tylko nowych stawek ale także tych „starych” (oferta dla SM Budowlani, Dolinki, Staszica i Szkoły Podstawowej) jest jednoznaczne z oferowaniem swoich usług poniżej kosztów własnych, w kontekście gdy w latach 1997-1999 wykazywał on stratę na swojej działalności podstawowej. Jedynym wytłumaczeniem takiego zachowania ALTVATER-a, spółki działającej na podstawie prawa handlowego czyli zmierzającej do osiągnięcia zysku, może być tylko chęć wyeliminowania z rynku rywala. Ceny poniżej kosztów własnych tworzą skuteczną barierę wejścia dla **(tajemnica przedsiębiorstwa)**, trudną do pokonania, zwłaszcza, w okolicznościach, że firma ta nie jest mocno zakorzeniona na rynku lecz próbuje dopiero na nim zaistnieć, Działanie ALTVATER-a jest tym samym antykonkurencyjne i w dłuższym okresie wymierzone również w interesy konsumentów. Praktyki cenowe ALTVATER-a wskazują, bowiem wyraźnie, że przy braku konkurencji jedyną jego strategią na rynku Gorzowa Wlkp. jest windowanie cen.

Zgodnie z orzeczeniem Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w sprawie 85/76 Hoffman — La Roche /Komisja Europejska~pojęcie *nadużywania pozycji dominującej jest pojęciem obiektywnym odnoszącym się do zachowań przedsiębiorstwa posiadającego pozycję dominującą, które mogą wpływać na strukturę rynku, na którym konkurencja jest osłabiona właśnie jako rezultat faktycznej obecności na nim tego przedsiębiorstwa i które przez sięganie do metod odbiegających od tych, które tworzą zwykle konkurencję produktów lub usług w transakcjach uczestników rynku, utrudniają zachowanie konkurencji jeszcze istniejącej na rynku lub rozwój konkurencji.*” „Zakaz nadużywania pozycji dominującej I” Urząd Antymonopolowy Warszawa 1996. str 150.

Przeprowadzając w niniejszej sprawie test racjonalnego zachowania podmiotu dochodzimy do wniosku, iż działania podjęte przez Uczestnika nie miały na celu konkurowania z „wchodzącym na rynek przedsiębiorcą — nie były one bowiem podejmowane w sposób systematyczny, planowy i nie objęły swoim zakresem całej działalności usługowej przedsiębiorcy, a do tego sprowadza się przecież strategia konkurowania poprzez obniżanie kosztów. Można zauważyć, iż od momentu pojawienia się konkurenta doszło do ~rozszczepienia” stosowanej przez ALTVATER taktyki — nadal rosły ceny usług stosowane wobec podmiotów, którym nie mógł oferować usług konkurent. Natomiast podmioty objęte konkurencją obdarzone zostały znacznymi obniżkami cen i to pomimo pierwotnej intencji ich podniesienia. Jednocześnie znamionem jest fakt przedstawienia spółdzielniom mieszkaniowym Dolinki, Budowlani i Staszica oferty świadczenia usług o 0,50 zł taniej niż LAGUNA — bez znajomości zaoferowanej przez konkurenta ceny i bez podania własnej. Pomimo, iż Uczestnik temu zaprzecza treść pisma jednoznacznie wskazuje na taki stan rzeczy. Należy wskazać, iż zwyczajem jest przedstawienie pełnej oferty cenowej, nigdy zaś jedynie odniesienie do ceny konkurentów, bez podania ostatecznej ceny. Jedynym wyjaśnieniem takiej formy oferty jest zamiar „przebicia” konkurenta w sposób, który nie jest przyjęty powszechnie w obrocie gospodarczym a wręcz odwrotnie musi być uważany jako nieuczciwy nakierowany na pokrzywdzenie Laguny i zdobycie w niedopuszczalny sposób nad nią przewagi konkurencyjnej.

Mając powyższe na uwadze należy przyjąć, iż działanie ALTVATERA nakierowane było na przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków niezbędnych do rozwoju konkurencji.

W związku z powyższym należy uznać, iż zostały spełnione obie przesłanki **konieczne dla stwierdzenia praktyki monopolistycznej z art. 5 ust.1 pkt 1 ustawy antymonopolowej tj. przeciwdziałania ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji.**

U Kryteria nieuczciwości oddziaływania na kształtowanie cen nie zostały przez ustawę antymonopolową dookreślone. Praktyką z art. 5 ust. 1 pkt 5 jest już podjęcie przez podmiot gospodarczy działań zmierzających do niezgodnego z prawem ograniczenia konkurencji, np. złożenie oferty

świadczenia usług poniżej kosztów. Skutek ograniczenia konkurencji, który może wystąpić lub nie, nie ma wpływu na istotę takiej praktyki monopolistycznej.” St. Gronowski *Ustawa antymonopolowa. Komentarz. Warszawa 1996r.str 131.*

Zajmowanie przez ALTVATER pozycji dominującej na obu określonych rynkach relewantnych tj. wywozu nieczystości stałych z gospodarstw indywidualnych oraz wywozu nieczystości stałych z podmiotów zbiorowych i podmiotów gospodarczych zostało przez Urząd wykazane powyżej.

Obecnie należy wykazać, iż działanie podjęte przez Uczestnika jest w istocie sprzedażą poniżej kosztów w celu eliminacji konkurencyjnej spółki LAGUNA, która w 1999r. pojawiła się na rynku wywozu nieczystości stałych z podmiotów zbiorowych Gorzowa Wlkp.

Porównanie przedstawionych na żądanie Urzędu kalkulacji cen stosowanych wobec zleceniodawców o których ALTVATER konkurował z LAGUNĄ przemawia za uznaniem, iż kalkulacje dla nowych cen są niewiarygodne (kalkulacje zostały utajnione na wniosek Uczestnika). Są to takie podmioty jak:

1. Społeczna **Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia Edukacyjnego w Gorzowie Wlkp.** — obniżka o 30,70 %
2. **Prokuratura „Okręgowa w Gorzowie Wlkp.** — obniżka 17,50 % „)

Zgodnie z oświadczeniem pełnomocnika ALTVATER-a obniżenie ceny było możliwe dzięki obniżeniu kosztów wykonywanej obsługi dokonanej przede wszystkim poprzez:

- wykorzystanie sprzętu o niższej cenie zakupu co obniżyło poziom odpisów amortyzacyjnych,
- zmniejszenie obsługi pojazdów z 2 ładowaczy do jednego,
- zmniejszenia ciężaru odpadów,
- zwiększenia wydajności ~śmieciarek”.

Powyższe wykazywał w przedstawionych kalkulacjach dla cen przed i po obniżce. W przedstawionych kalkulacjach Uczestnik wyróżnia następujące pozycje:

- A. amortyzacja sprzętu
- B. płace z narzutami
- C. utylizacja
- D. pozostałe koszty bezpośrednio (części, paliwo, opłaty)

Koszty bezpośrednie (łącznie powyższe)

- E. narzuty kosztów bezpośrednich
- F. założony zysk

Cena netto

W przypadku **Prokuratury Okręgowej** składniki ceny uległy następującej zmianie:

A—mniejsze 3,89%

B—mniejsze 31,88%

C —mniejsze o 13,20 %

D—mniejsze 51,16%

E—mniejsze o 17,62%

F — mniejsze o 17,32 %

W przypadku **Spolecznej Szkoły Podstawowej** składniki ceny uległy następującej zmianie:

A - mniejsze o 3,89 %

B—mniejsze o 31,88%

C—mniejsze 35%

D — mniejsze 51,16 %

E—mniejsze o 30,83%

F—mniejsze o 30,71 %

Odnosząc się do powyższych wyjaśnień Urząd może uznać za wiarygodne jedynie dwie pierwsze metody obniżenia kosztów tj. obniżenie odpisów amortyzacyjnych i zmniejszenie obsady śmieciarek. Pozostałych przyczyn zmniejszenia kosztów nie można uznać. Uczestnik wskazał, iż zmniejszył koszt utylizacji tj. opłaty za wwóz odpadów na wysypisko gdyż zmniejszyła się waga odpadów wywożonych z ww. podmiotów. Odbyło się to poprzez „praktyczne ważenie kontrolne”, czyli jak należy to rozumieć ściśle kontrolę wagi odpadów. Abstrahując od tego, iż takie ważenie jest kosztowne, więc ma wpływ na koszt wywozu nieczystości, to doświadczenie życiowe stoi na przeszkodzie uznaniu, iż średnia waga odpadów w ww. podmiotach może tak się zmienić - w przypadku **Prokuratury Okręgowej** zmiana wynosi **13,20 %**, a w przypadku **Spolecznej Szkoły Podstawowej** **aż 35 %**. Nie sposób podać powodów dla których waga odpadów może ulec tak dużym zmianom. Sam Uczestnik wskazuje, iż ciężar odpadów uzależniony jest od branży danego podmiotu, jednocześnie biorąc pod uwagę że od zważenia odpadów zależą koszty ponoszone przez

przedsiębiorcę i zakładając jego „racjonalne zachowanie należy uznać poprzednio (w chwili stosowania poprzedniej ceny) dokonywane pomiary wagi odpadów za wiarygodne. Tak więc jedynym wnioskiem płynącym z powyższego jest to, że obecnie zmiana wagi odpadów służy jedynie ukryciu faktycznych kosztów ponoszonych przez przedsiębiorcę.

Drugim elementem, którego wiarygodność należy zakwestionować jest obniżka o 50 % kosztów bezpośrednich uwzględnianych w cenie wywozu odpadów. Wśród nich wymienione są takie czynniki jak — paliwo, części, opłaty. Bez wątplenia czynnikiem mającym tu największe znaczenie jest koszt paliwa (wzrost ok. 70 % w ciągu roku). Fakt znacznych podwyżek paliwa jest powszechnie znany, nie wymaga więc dowodzenia. Nie jest więc możliwym aby ponoszone przez Uczestnika koszty paliwa spadły równocześnie z podwyżkami jego cen. Jednocześnie cena paliwa jest głównym czynnikiem wpływającym

na cenę produktów i usług na rynku, tak więc nie mogła nie wpłynąć na inne ponoszone przez ALT VATER koszty. Nie można więc uznać za wiarygodne wyliczenia wskazujące, iż koszty paliwa, części itp. uległy obniżeniu o 50%, tym bardziej, że zużycie części (awaryjność) nie zależy od przedsiębiorstwa. Odnosząc się do wskazywanego przez Uczestnika zwiększenia wydajności posiadanego sprzętu należy stwierdzić, iż doświadczenie życiowe przemawia przeciwko uznaniu, że redukując obsługę pojazdu do jednego ładowacza, można zwiększyć wydajność pracy śmieciarki. Nie można także wbrew twierdzeniom Uczestnika zmniejszyć znacznie zużycia paliwa poprzez zestawienie pojemników z odpadami w jedno miejsce.

Przyjmując, iż możliwe jest ograniczenie kosztów płac i zmniejszenie odpisów amortyzacyjnych oraz przyjmując (zgodnie ze stanowiskiem Urzędu) na niezmiennym poziomie koszty utylizacji i pozostałe koszty bezpośrednie nowa zastosowana wobec Prokuratury Okręgowej cena oscyluje w granicach kosztów bezpośrednich ceny stosowanej poprzednio nie pozostawiając miejsca na narzuty kosztów pośrednich i zysk. W przypadku **Spółecznej Szkoły Podstawowej** usługi są oferowane znacznie poniżej kosztów bezpośrednich poprzedniej ceny. Jednocześnie należy mieć świadomość, iż powyższe wyliczenie nie uwzględnia kosztów dokonywania „praktycznych ważeń kontrolnych” na tyle, według pełnomocnika ALTVATER-a kosztownych, że nie mogą być stosowane wobec innych podmiotów.

Inną okolicznością wskazującą na oferowanie przez Uczestnika postępowania usług poniżej kosztów jest skierowana do spółdzielni mieszkaniowych oferta świadczenia usług za cenę „ o 0,50 zł niższą od ceny konkurenta”. Zarówno treść pisma jak i nagłe wycofanie się z planowanej podwyżki świadczą iż przedsiębiorca nie znając ceny konkurenta gotów był „w ciemno” przebić go o 50 groszy. Jak już Urząd wykazywał w decyzji, ALTVATER nie zachował zwyczajowo przyjętej w obrocie gospodarczym formy oferty. Uznając nawet, iż Uczestnik znał cenę LAGUNY świadczyłoby to, iż świadomie godzi się na oferowanie usług po cenie niższej od poprzednio stosowanej, która przecież przynosiła mu straty. Obecnie wobec innych spółdzielni mieszkaniowych ALT VATER stosuje cenę z 1 998r. pomimo wzrostu ceny za utylizację z 61,50 zł za tonę na 100 zł a także inflacji i znacznego wzrostu ceny paliwa. Zatem nie może być zbiegiem okoliczności i wyjątkową sytuacją ekonomiczną (niższe koszty), że z niższymi ofertami wystąpiono akurat wobec klientów, z którymi nawiązywał kontakty konkurent — LAGUNA. Skoro przedstawiciele AL]~VATERA argumentowali cały czas, że opłaty muszą wzrosnąć ponieważ działalność jest prowadzona ze strat~ a Rada Miejska zgodziła się przyjąć nowe proponowane przez Spółkę stawki to oczywiste jest, że ceny na poziomie poniżej stawek, przy których działalność była nierentowna, są cenami ustalonymi poniżej kosztów. Zostały celowo ustalone na tak niskim poziomie aby wyeliminować konkurencję ze strony LAGUNY. I nie może znaleźć na takie zachowanie, po analizie rynku usług wywozu odpadów stałych w mieście Gorzowie Wlkp., innego wytłumaczenia. Zachowanie ALTVATER-a można wytłumaczyć jedynie celowym jego działaniem wymierzonym w LAGUNĘ jako przeciwnika w walce o zdobycie klientów dostarczających odpady bytowe.

Z przedstawionych Urzędowi rachunków wyników za 1998-1999 wynika, iż koszty na działalności operacyjnej z roku na rok wzrastają. W roku 1997 wyniosły 6 636 167,21 zł, w roku 1998, — 7 836 878,34 zł a w roku 1999 — 8 240 751,66 zł. Wynik finansowy w tych latach był ujemny, czyli że koszty na działalności operacyjnej przewyższały przychody, chociaż straty w latach kolejnych spadały. Dane finansowe spółki przeczą podjętym przez kierownictwo ALT VATERA działaniom mającym na celu redukcję kosztów. W tych okolicznościach obniżanie jeszcze bardziej cen już wcześniej nierentownych jest z punktu widzenia biznesu nieracjonalne i znajduje uzasadnienie tylko na gruncie działań antykonkurencyjnych wymierzonych w Lagunę.

Okoliczności te wraz z faktem, iż racjonalizacja kosztów nie objęła wszystkich obsługiwanych przez ALTVATER podmiotów jednoznacznie wskazują na to, że spółka oferowała swoje usługi poniżej kosztów własnych. Ograniczenie powyższych działań do zleceniodawców, którym oferował usługi konkurencyjny przedsiębiorca jednoznacznie przemawiają za uznaniem, iż były one podejmowane tylko w celu jego eliminacji. Zgodnie z intencją ustawodawcy już samo oferowanie produktu poniżej kosztu jego wytworzenia przez przedsiębiorcę posiadającego pozycję dominującą jest praktyką monopolistyczną a wystąpienie skutku w postaci ograniczenia konkurencji jest ostatecznym potwierdzeniem celu podjętego działania przez dominanta.

W związku z powyższym należy uznać, iż została spełniona druga przesłanka konieczna dla stwierdzenia praktyki z art. 5 ust. 1 pkt 5 ustawy antymonopolowej tj. sprzedaż poniżej kosztów w celu eliminacji konkurentów.

Podział rynku według kryteriów terytorialnych, asortymentowych lub podmiotowych jest w świetle art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 24 lutego 1990 r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów jednym z przejawów nadużycia pozycji dominującej na rynku. Dla stwierdzenia praktyki określonej tym przepisem konieczne jest łączne spełnienie dwóch przesłanek:

1. posiadanie pozycji dominującej przez przedsiębiorcę,
2. podział rynku relewantnego, na którym działa przedsiębiorca według kryteriów terytorialnych, asortymentowych lub podmiotowych.

Ad.1

Przedstawione przy okazji rozpatrywania praktyki monopolistycznej z art.5 ust.1 pkt 1 argumenty przemawiające za posiadaniem przez ALTVATER-a pozycji dominującej na opisanych rynkach relewantnych są aktualne również w zakresie rozpatrywanej w tym punkcie praktyki monopolistycznej.

Pierwsza przesłanka wymagana dla stwierdzenia praktyki monopolistycznej jest więc spełniona.

Ad.2

„Podział rynku może polegać na stosowaniu różnych cen na ten sam towar na tym samym rynku relevantnym jeżeli nie jest to uzasadnione kosztami transportu, siły roboczej i innymi uzasadnionymi kryteriami ekonomicznymi. Praktyki polegające na podziale rynku według kryteriów terytorialnych, asortymentowych lub podmiotowych dotyczą zawsze tego samego rynku relevantnego. Dlatego podmiot o pozycji dominującej działający na dwóch lub więcej rynkach lokalnych, może na każdym takim rynku stosować, w odniesieniu do tego samego towaru, różne ceny bez narażenia się na zarzut podziału rynku według kryteriów terytorialnych lub zarzut nieuczciwego oddziaływania na kształtowanie cen.” Sąd Antymonopolowy XVII Amr 30/94 Wokanda 1995 nr8.

Jak wynika z danych przedstawionych przez Uczestnika postępowania stawki dla gospodarstw indywidualnych są ustalone na najwyższym dopuszczalnym poziomie zgodnie z maksymalnymi stawkami określonymi przez Radę Miejską. Największym wahaniom podlegają stawki dla podmiotów zbiorowych i przedsiębiorstw gospodarczych. Różnica pomiędzy maksymalnymi stawkami stosowanymi dla podmiotów zbiorowych¹ tj. dla ADMów a najniższymi stawkami dla takich podmiotów — spółdzielni wynosi 27,24 %. Odchylenie pomiędzy stawkami ADM a Wojskowej Administracji Mieszkaniowej wynosi 24,53 %. Jeżeli chodzi o podmioty gospodarcze stawki są zróżnicowane o 30,74 %. Uczestnik postępowania wskazuje, iż różnice cen podyktowane są różną wagą odpadów stałych, a także uzależnione od usytuowania pojemników na śmieci. Jednocześnie odnosząc się do różnic pomiędzy cenami dla osób fizycznych a cenami dla podmiotów zbiorowych, uzasadniał iż indywidualni dostawcy odpadów są najbardziej kosztowną w obsłudze grupą.

Zarówno badanie przeprowadzone przez Urząd pomiędzy przedsiębiorstwami komunalnymi jak i oświadczenia Uczestnika oraz kalkulacja Wnioskodawcy wskazują, iż odpady bytowe gospodarstw indywidualnych należą do najcięższych. Jednocześnie z takich względów jak duże rozproszenie dostawców odpadów, konieczność manewrowania w wąskich ulicach wywóz odpadów stałych od osób indywidualnych jest obciążony większymi kosztami. Przytoczone powyżej przesłanki wskazują, iż w przedmiotowej sprawie mamy do czynienia z dwoma odrębnymi rynkami — rynkiem wywozu nieczystości stałych z gospodarstw indywidualnych z terenu Gorzowa Wlkp. i rynkiem wywozu nieczystości z podmiotów zbiorowych i podmiotów gospodarczych w Gorzowie Wlkp.

Odnosnie zarzutu stosowania przez ALT VATER różnych cen wobec ADM i spółdzielni mieszkaniowych, a więc uczestników tego samego rynku relewantnego należy wskazać, iż różne koszty i rentowność obsługi powyższych podmiotów mogą powodować różnice w cenach wykonywanych usług. Stawki stosowane wobec ADM są najwyższe zaś w stosunku do spółdzielni są najniższe. Dokonując oceny ilości wywożonych nieczystości stwierdzamy, iż udziały odpadów dostarczanych przez grupy obsługiwanych podmiotów w globalnej sumie wywiezionych przez ALTVATER odpadów kształtują się następująco:

1.	spółdzielnie mieszkaniowe	-	36,39 %
2.	ADM	-	21,28%
3.	Podmioty gospodarcze	-	25,18 %
4.	gospodarstwa indywidualne	-	17,15 %

Obserwujemy tu pewną prawidłowość polegającą na tym, iż grupy z najmniejszym udziałem w globalnej ilości odpadów mają najwyższe ceny. Jednocześnie w przypadku gospodarstw indywidualnych jest to niewątpliwie grupa najbardziej kosztowna w obsłudze. Również obsługa ADM jest niewątpliwie mniej rentowna od obsługi spółdzielni przede wszystkim z uwagi na fakt ponoszenia zbliżonych kosztów stałych (paliwa, płac pracowników) przy mniejszej ilości wywożonych odpadów. Różnice pomiędzy maksymalnymi a minimalnymi stosowanymi stawkami za wywóz odpadów stałych występują także u innych przedsiębiorstwach komunalnych:

- w przypadku Legnickiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej różnica wynosi 32,75 %
- w przypadku Wrocławskiego Przedsiębiorstwa Oczyszczania różnica wynosi 33,69 %
- w przypadku Miejskiego Zakładu Gospodarki Komunalnej w Zgorzelcu różnica wynosi 13%
- w przypadku Wnioskodawcy - LAGUNY Sp. z o.o. —28 %.

Różnica pomiędzy minimalnymi stawkami a maksymalnymi stosowanymi przez ALT VATER wynosi 30,74 %.

Należy tu wskazać wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 12.04.1995r. XVII Amr 68/94 Różnicowanie opłat za dostarczoną wodę i odprowadzane ścieki według kryteriów podmiotowych jest wprawdzie co do zasady możliwe, jednakże postać praktyki monopolistycznej przybiera dopiero wówczas, gdy w jego wyniku pewna kategoria nabywców uzyskuje świadczenie za cenę poniżej kosztów, zaś środki na sfinansowanie tych transakcji uzyskiwane są od innych podmiotów w następstwie pobierania od nich opłat znacznie wyższych od ponoszonych kosztów.” Jakkolwiek Urząd stoi na stanowisku, iż ALTVATER oferuje swoje usługi pewnym podmiotom poniżej kosztów, jednakże nie można wykazać iż cena oferowana innym podmiotom rażąco przewyższa ponoszone koszty. ALTVATER ma zamiar pokryć dzisiejsze straty z przyszłych podwyżek, nie zaś z wpływów uzyskiwanych poprzez zawyżanie cen dla innych podmiotów. Specyfika wykonywania usług różna dla każdej z grup powoduje różnicę w kosztach, technice obsługi a co za tym idzie powoduje, iż cena za oferowane usługi jest zróżnicowana. Jednocześnie tak duża różnica cen spowodowana jest stosowaniem wobec niektórych usługobiorców cen dumpingowych. Jakkolwiek faktem jest, iż głównie podwyżki obejmują segment gospodarstw indywidualnych jednakże nie jest możliwym w niniejszej sprawie aby dochody z usług wykonywanych na rzecz gospodarstw indywidualnych mogły pokryć straty na obsłudze spółdzielni mieszkaniowych. Ustalanie właściwych cen nie leży w zakresie kompetencji Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Kompetencje w zakresie ustalania cen maksymalnych dla wykonywania usług wywozu nieczystości stałych z terenu miasta Gorzowa Wlkp. przynależą do Rady Miejskiej. Tym bardziej więc Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie może kwestionować cen stosowanych w granicach prawa. Należy wskazać, iż na wysokość ustalanych cen wilyw mają mechanizmy rynkowe, tak więc ochrona owych mechanizmów, co należy do zadań Urzędu, w dłuższym okresie przyniesie korzyści również indywidualnym zleceniodawcom z terenu Gorzowa Wlkp.

W świetle powyższego wynika, że zebrany i przeanalizowany przez UOKiK materiał dowodowy nie potwierdza stawianego ALTVATER-owi przez Wnioskodawcę zarzutu stosowania praktyki monopolistycznej polegającej na podziale rynku według kryteriów terytorialnych, asortymentowych lub podmiotowych.

Tym samym nie została spełniona druga przesłanka zarzucanej Uczestnikowi praktyki z art.5 ust. 1 pkt 1. tak więc Urząd w tym zakresie nie stwierdził praktyki monopolistycznej.

Zgodnie z art.14 ust. 1 ustawy antymonopolowej w decyzjach wydanych na podstawie m.in. art. 8 ust. 1 Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów może ustalić karę pieniężną płatną do budżetu państwa. Karę tę można ustalić w wysokości 100% przychodu, w rozumieniu art.2 pkt 10, ukaranego przedsiębiorcy. Artykuł 2 pkt 10 określa przychód jako 1/12 przychodu uzyskanego w roku podatkowym poprzedzającym dzień wydania decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w

rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób prawnych lub osób fizycznych. Kara pieniężna jest płacona z dochodu po opodatkowaniu lub z innej formy nadwyżki przychodów nad wydatkami, zmniejszonej o podatki. Uczestnik postępowania wykorzystał swoją pozycję dominującą do przeciwdziałania wejściu na rynek wywozu nieczystości stałych przedsiębiorcy konkurencyjnego. *Działanie takie należy uznać za szczególnie naganne gdyż nie tylko jest wymierzone przeciwko LAGUNIE, ale także przeciwko innym potencjalnym konkurentom a związku z tym przede wszystkim konsumentom.* Dotychczasowe zachowanie ALTVATERA wskazuje bowiem, iż przy braku konkurencji wybrał on strategię windowania cen (w latach 1998 — 2000 wzrosły o 102 %). Jedynym celem podmiotu dominującego stosującego nieuczciwe praktyki cenowe jest eliminacja konkurenta, by po wzmocnieniu swojej pozycji rynkowej pobierać wyższe ceny. Funkcjonowania rynków zmonopolizowanych wskazuje, iż tak właśnie postępują przedsiębiorstwa nie działające w warunkach konkurencji. Zdaniem Urzędu, negatywne skutki postępowania ATVATERA dla rozwoju konkurencji na rynku wywozu odpadów stałych na rynku Gorzowa Wlkp. w pełni uzasadniają nałożenie kary

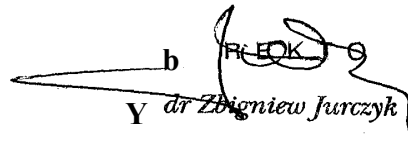
pieniężnej. Kara ta ma z założenia nie tyle represyjny, ile przede wszystkim prewencyjny charakter. O prewencyjnym charakterze kary w kwocie 100.000 zł świadczy fakt, iż kara ta została ustalona na poziomie znacznie odbiegającym od przewidzianej w art.14 ust. 2 ustawy antymonopolowej górnej granicy. Kara ta stanowi niewielki, bo wynoszący zaledwie 13,54 % kary dopuszczanej przez ustawę.

Mając powyższe na uwadze należało orzec jak w sentencji.

Od niniejszej decyzji służy odwołanie do Sadu Okręgowego w Warszawie - sądu antymonopolowego za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie dwutygodniowym od dnia doręczenia decyzji.

Karę pieniężną należy wpłacić w terminie 7 dni od uprawomocnienia się decyzji na rachunek Urzędu Ochrony

b
Y dr Zbigniew Jurczyk

Konkurencji i Konsumentów : NBP O/O Warszawa 10101010-7878-223-1